

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniuersi, Atque Legvm || Pene Omnium
Gentium, Et || Rerum Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

22 de Remediis maleficiorum ex antiquoru[m] obseruationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

finiam, per quam ante aduentum Domini nostri Iesu Christi graf-
 fibatur, prætextu sacrificiorum, quæ sibi per immolationem
 hominum fieri procurabat. Obsidet enim mentes primum reli-
 gionis specie, & se in angelum lucis transfiguratur: & postea ad-
 8 missus, ut quæ annus dominatur. Ita tamen obseruatum est semper
 hæresiarum aut fuisse magos, aut hæresibus magicas artes suc-
 cessisse. Talem enim diximus Simonem magum fuisse. Menan-
 drum quoque habuisse dæmonem familiarem, Eusebius affir-
 mar. lib. 3. hist. c. 26. Idemque de Marco Valeriano Priscillanista
 & Catoptrate, Ireneus, lib. 4. contr. hæres. De Hermogene, Hiero-
 nyms, Idem epist. contra Pelagium ad Theophr. & Salpiti-
 9 Seuerus lib. 2. hist. Succedunt tamen & detectis imposturis here-
 sium, illisque beneficientibus statim magicæ artes: non enim facili-
 ter dæmones cum occupant arcem hominum, decedunt loco:
 sed quamdiu super sunt, nituntur suis artibus illas defendere, &
 detecta hæresi, in mente quam obsident, alios se fingunt, ne
 exire cogantur: vtuntur enim dæmones hæreticis vt meretrici-
 bus pulcrit ad impellendos specie sanctitatis ad sua reia homi-
 nes. Desistente autem ætate illius fucata pulcritudinis, vtun-
 tur illis vt lenis & lenonibus, faciuntque magos & ligas: & ita de
 ore falsi prophætæ spiritus nequam egredi, iussu Dei, vt in A-
 10 pocal. 16. vt ex arce milites, ambulantes per loca arida a fide, & ob-
 fidunt vias, sedesque alias quæunt, & dubias post hæresim a-
 nimas & fœcitas quæ iocitate magica demerant. ¶ Erubescen-
 tem certe hoc dicere, ni me exempla firment, quæ in oculis om-
 nium in Gallia sunt. Nam & Tholosæ hoc anno 1577. tot male-
 ficæ & sortilegæ in fenatu vidiq; peractæ sunt, vt omnium reor-
 um, qui a duob. annis ante fuerunt quorumcumque crimi-
 num numerum superarent, & maleficiorum cumulo vincerent,
 fere plus quam quadringentæ, quarum pars Vulcano sacratæ, & a-
 11 liæ aliis tormentis sublate, vel emendatæ. Et quod mirum est,
 omnes fere a diabolo notam inuistam certo loco habebat: pro-
 dideruntque exsecrabilia plura & impia. Sic post Hussitarum &
 & Boemicam in Germania hæresim tanta demoniõrum irruptio
 & colluuiis secuta est, vt plus negotii maleficæ Germanicæ face-
 rent, quam hæretici, Speringerus, qui eius temp. librum integrum,
 ea de re composuit. Non recensbo montium A. meniorum vene-
 neficas & sortilegos, ex quo Valdenses Torelupini seu pauperes
 de Lugduno hæretici inibi laterunt, & in proximis pagos, &
 postea in Germaniam & Gallias virus propagarunt. Duo enim
 contraria & aduersaria sunt, lex Dei, & dæmonis: & nemo potest
 duobus dominis seruire. Et ita consequens est, homines qui Dei
 gratiam & legem, eiusque pietatem reiciunt, a dæmonibus occu-
 pari: & cum illis in peius semper prolabi, & ab hæresi ad infi-
 delitatem: ab ea in idolatriam: & ex hac, cum in profundum
 peccatorum venerint, ad omnia immania facilius abominan-
 da, & delissima facta descendere, excussa a miseris ceruicibus
 Dei iugo, & conuento quod ad diuinos ducit ætus itinere. Ita
 post Agarenorum seu Sacerdotum impietatem in Hispania om-
 nes fere bonæ artes interierunt, præter Magiam, quæ publi-
 ce docebatur in f. hollis Salamantica, donec Carolus Quintus e-
 12 ius Gymnasii fores primus occlusit. Veror autem ne in Gallis
 ista impietas, si non prospiciat Princeps, in publicum etiã pro-
 serpat: iam enim videradices plerisque in locis consurgere, vt
 opus sit, ni velimus fundamenta politicæ omnis deiici, remedio
 l. i. de interd. C.

¶ Carpostratitæ tamen & Gnostici hæretici magiæ Scholas intro-
 duxerunt, vbi horribilium & perniciosorum conatus operum,
 assessores habentes dæmones, vt per multa præstigia in magna
 potestate omnibus dominarentur, quibus vellent: incantatio-
 nes ab his inuentæ ad amorem & ad illectamenta, vt auctor ve-
 rissimus Epiphanius terribit, tom. 2. lib. 1. con. hæres. hæres. 27. ¶ Mar-
 12 cas tamen Valentini erroris sectator, magus fuit, imposturæ
 peritissimus, qui decipiebat homines errore, & miscens Anaxi-
 lai ludicra, moleres prophetari docebat, delibabatque cum illis
 iunctus stupro, Irene lib. 4. contra hæres. c. 8. & 9.

De Remediis maleficiorum ex antiquo- rum obseruationibus.

Cap. 22.

- 1 Superstitione superstitionis inducitur persuasio curata.
- 2 Maleficiorum remedia, aut supernaturalia, aut naturalia, aut
 superstitionis.
- 3 Angeli boni malis seu dæmonibus obsidunt, Dei virtute.
- 4 Anima non transeunt in angelos tutelares.

- 5 Genua boni & mali homini.
- 6 Iesu Christi aduentu expulsi dæmonum potestates.
- 7 Tutelares geni locorum euocabantur ab obsidentibus, quare:
- 8 Angeli tutelares, intelligentia dicti.
- 9 Dæmones in inanimatis rebus terrent & subiciunt.
- 10 In cantationibus soluendis remedia naturalia. Et seq.
- 11 Sæphure expiata maleficia.
- 12 Lupi rostrum contra maleficia, & cur portis præfigatur.
- 13 Amianthus lapis contra maleficia.
- 14 Sineca virga contra maleficia, Thapsia herba, verbascum, Lasi-
 rus, Bione, Moly: & alia remedia, numer. 15. 16. 17. 18. 19:
 Et sequen.
- 21 Incantationum remedia superstitionis contra maleficia num. 22:
 Et 23.
- 24 Stesichori cecitas, & curatio.
- 25 Vomita per maleficis remedia supponi a dæmonibus.
- 26 Incubi dæmonis remedium.

T Am tamen firma & constans maleficiorum omni ætate fuit opi-
 nio, sortilegarum, & veneficorum per incantationes, vel alio
 modo ex experientia crudelitas, vt reum naturalium scriptura-
 tores non ausi fuerint ea inficiari: quinimo & quædam natura-
 lia, alii autem vana & superstitionis remedia superstitioni oppo-
 fuerunt, vt superstitione illusa mentes, contrario remedio ab
 inducitur persuasione & læsa imaginatione ad veram reuocarentur.
 Subiciam itaque ex fide dignis auctoribus exempla & tradi-
 tiones, quæ nec omnia adfirmo, neque tamen omnino impro-
 bare ausim: cuique autem relinquens liberum iudicium. Pla-
 cet autem in primis recensere quædam remedia, quæ aduersus
 impios scelestos auctores, dæmones inquam, adhiberi solent:
 deinceps quæ aduersus eorum quoque maleficia. Quæ omnia
 in supernaturalia, naturalia, & superstitionis diuido. ¶ Supernaturalia
 tamen a vi quadam diuina procedunt, & a potestate eius, qui
 omnia ex arbitrio moderatur. Naturalia autem vim quoque di-
 uinam aduersus eadem dæmonia habent: sed infitam & ordina-
 riam: non quidem ex quatuor elementis eorumve compositione
 pendente, sed ex tota, vt dicunt, substantia, & ex proprietate
 a Deo eis indita. Superstitiosa porro interdum eiusdem im-
 probitatis cum maleficio sunt, & damnata, aliquando permilla,
 vt mentis opinio leui superstitione imaginationi impressa sen-
 tentia, solutione simili adimatur. Nocet enim, & anxietatem,
 & tristitiam concitat in animo concepta de aliqua re tenacis opi-
 nio: vt liquet ex animi affectibus, amore, odio, inuidia & simili-
 bus, quibus medemur contrariis impressionibus. Diuina reme-
 dia, præcipua sunt, & ad quæ certius & tutius recurritur: vt
 pote, quod omnipotens Deus, dominus sit omnium creaturaru-
 rum, & auctor, & qui solus potestatem illam dæmonum nequif-
 simam flagellet, cum vult, vel per se solo imperio, vel per me-
 dia. Alioquin enim tanta est pernicietas, tanta inuidia dæmoni-
 in genus humanum, vt si ex arbitrio ei liceret quod vult, breui
 tempore Dei creaturæ insidiis eius & maleficis artibus destruen-
 da & confundenda essent. ¶ Proinde tamen cum dæmonum tur-
 3 ba vbique insidias posuerit in celo, in aere, in terris, in aquis,
 sub terra, in igne (tot enim sunt dæmonum classes, Iamblyc. de
 mysteriis Egyptio. P.illus de dæmonibus, vel satellitiis) Deus opti-
 mus maximusque tot ibi obiecit illis dominos angelos bonos,
 qui obsistant illorum conatibus. Quod innuit etiam Orpheus,
 dum ait in prin. Hymnor. se cecinisse de bonis & malis dæmoni-
 bus cælestibus, aereis, aquatilibus, terrestribus, subterraneis, &
 per ignem incedentibus. Cy illis Hierosolymita. Archiepiscopo.
 cathec. 4. illuminato. docet, angelos vbique curare ignorantias
 nostras. Et Daniel. cap. 10. angelos bonos pro sibi commissis
 populis pugnare, & ita tutelares esse. D. Iohannes reuelatum sibi
 nobis exhibuit. Apoc. c. 12. c. signum. de pan. d. 1. 2. cum Michael
 principe cælestis exercitus angelos bonos pugnasse contra dra-
 4 conem & administratos eius. ¶ Hesiodus tamen bonos quoque ange-
 los rerum & animalium nouit, & hominum: lapsus tamen in eo,
 quod animabus piorum hominum ex corpore solutis hoc mu-
 nus tribuerit, nec distinguit spiritus angelicos in hoc ab anima-
 bus Hesiodus, in Ergo. 1. Constat & ex veritatis certissimo testi-
 monio apud D. Mattheum singulis hominibus datos esse cus-
 todes a natiuitate, D. Matth. cap. 18. Et consentit etiam Proclus
 in commentariis, in Alcibiades, Plato. Bonus, inquit, dæmon, cuius-
 que unumquemque custodit a pueritia, actionesque omnes explorat,
 & verba: ante parentis præuidet, & post parentis adest, tanquam

totius vite gubernator, atque post obitum dux est nobis ad iudices, Et Euripides, in Trage. Rhes. in fi. τὰχα δὲ ἀνὴρ, inquit, δὲ ἰν δαίμων, ὁ μὲν ἡμῶν, Id est:

Forsan dabit victoriam demon qui est nobiscum. ¶ Bonum t̄ genium hunc, mala propellerem: malum autem, inferentem dixere, Euclides & Censori. Qualis ille, qui apparuit, ante mortem Bruto, apud Plutarch. in eius vita & Appianum, & Florum. Testatur Dauid Deum mandasse angelis suis, vt custodiunt hominem in omnibus viis, Psalm. 90. Vt autem boni angeli tutelares demonibus superiores sint, Dei ope fit, dum loco decedere cogunt impios spiritus, vel dum eos cohibet: vt quando Angelus Raphael ligauit spiritum Agnodæum, & expulit a Sara, Tob. 3. 8. 11. ¶ Eo t̄ pertinet illa parabola a Domino proposita. Cum fortis armatus custodit atrium suum, D. Luc. c. 1. & c. Venit autem Deus Dominus noster Iesus Christus, vt dissolueret opera diaboli, i. epist. D. Ioan. c. 3. impleque ait, Nunc princeps huius mundi eicietur foras, D. Ioan. Euang. c. 12. Quod & factū fuisse, vltra sacras literas & nobis testimonia aliunde super sunt. Cum enim tempore Tyberii Cæsaris Thamus præternavigaret insulas Echinades, Italiam versus iuxta Paron, tranquillitate ventorum & maris facta, vox audita quæ ter vocato ex nomine Thamo, ei que respondenti iniunxit, vt cum appulisset Palodem, alte dice: et magnum Pana mortuum: quod cum fecisset Thamus transgrediens Palodem, auditi sunt plurium gemitus, auctore Plutarcho, lib. de cæsar. oraculo. Eusebius, lib. 1. de prep. Euang. c. 9. hoc contigisse ait, dum dominus noster Iesus Christus eiceret dæmonia. Marcus Marfus in annotat. in 1. Pastor. Ouidii. vero, decimonono anno imperii Tyberii Cæsaris, quo Dominus noster Iesus Christus passus est. Neque etiam quiscum ignorat in nomine Domini Iesu, dæmonia eicci: hoc enim inter signa credentium additum est. Mat. 7. Mar. 16. Hermes. Laet. lib. 2. de orig. erro c. 16. vnicam custodiam aduersus has dæmonum impofuras dixit esse ἐνθεσθαι, rectum cultum Dei. Erant & in principio nascentis ecclesie exorcistæ, qui energumenas a dæmone obsessos curarent, & dæmonia pellerent, c. ceteros, circa fin. 21. dist. c. exorcista, 23. dist. ca. per lecti, §. ad exorcistam 25. dist. Qui habitat, inquit Daniël, in adiutorio altissimi, & c. non timebit ab incurfu, & dæmonio meridiano, & c. Psalm. 90. Plura narrat Lactantius, & dæmones adiuratos per Deum, torqueri voce iustorum, & mentiri illis non posse & saepe magnis vlulatibus confessos se ita a Deo flagellari & ardere, Lactan. lib. 2. de orig. erro ca. 16. ¶ Vocarunt t̄ antiqui istos hominum & locorum custodes, deos tutelares, quos prius expugnabant euocatione, qui locis potiri desiderabant, & ita alliciebant, vt loco decederent, arbitantes non posse aliter subigi loca, nisi euocatis & absentibus tutelari bus. Macrob. lib. 3. Saturnal. c. 8. Lib. lib. 5. ¶ Vocant t̄ Rabini hos tutelares angelos, intelligentias. Et sic Talmudici & Caballistæ dicunt, Mosem viciisse & collisisse Amonem intelligentiam Aegypti, antequam Aegyptios prosterneret. Et Dauidem, antequam Goliath vinceret, amouisse intelligentiam illius in virtute nominis Domini, dicēs, Ego venio in nomine Domini & c. Sic vt & Dominus noster Iesus Christus mundum subiugans prius foras principem mundi eiecit. Et Iacob triumphum acturus super Isaac, cui benedictionem surripuerat, prius angelum eius cum quo conflictatus est, vicit, & coegit se benedicere. de his vide Francisc. Venetum, tomo 1. problem. sacra script. scilicet. 3. problem. 233. Et certe facilis est victoria Sathanæ de nobis, vbi virtutem suam & administratos aternæ vitæ, angelosve tutelares Deus submouerit. Quod graphice mihi videtur expressisse Dauid dicēs, Psalm. 70. Cum desererit virtus mea, ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum: dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini & comprehendite eum, quia non est qui eripiat. ¶ Naturalia t̄ remedia plura sunt, quæ habent quandam cum dæmonibus antipathiam, occultant nobis, neque nisi experientia cognitam. Perhibent namque plures dæmones, qui se extollere voluerunt supra Dei thronum, Esaiæ 14. ita a pristina nobilitate depressos, vt & rebus inanimitatis subiciantur in sceleris vindictam.

¶ Quamobrem t̄ dicunt maleficium solui ligationis, si maleficius Iouis bambam comedat: quamquam eius plantæ temperamentum, quod in tertio gradu frigidum est, magis nocivum sit potestati cocodi. Refert Thobie historia, Thob. 6. dæmonem fœuissimum, qui sponfos Saræ necabat, sustitit iecoris piscis cuiusdam carbonibus superpositi abactum & fugatum. ¶ Tibul. 11. lus t̄ maleficia sulphure expelli tradit, lib. 2. Eleg. 5. Ille ego, cum tristi morbo deserta iaceres, Te dicor virtus eripuisse meis. Ipsi que ter circis lustrant sulphure puro, Carmino cum magico præcinisset anus.

¶ Rostrum t̄ lupi veneficiis resistere inueteratum aiunt: ob id idque villarum portis præfigunt, Plinius, lib. 28. cap. 10. ¶ Amianthus t̄ lapis veneficiis resistit omnibus, priuatum magorum, Idem lib. 36. cap. 19. ¶ Spinea t̄ virga videtur annumerari ab O. 14. uidio inter fascino leuantia: sic enim Ianus alloquitur Gramen, Ouid. 6. Fastor. Ius pro concubitu nostro tibi cardinis esto: Hoc pretium posita virginitatis habe. Sic fatius spinam, quæ tristis pelere possit, A foribus noxas, hæc erat alba dedit.

Dioscorides lib. 1. c. 100. dum agit de Rhamno λέγαται, inquit, καὶ κλύνας ἀντὶς τῶν αἰσίων καὶ δεισιπῶν τε δὲ τῶν ἀσχυρῶν τῶν φαρμάκων χαλεπῶς, id est, fama est ramos huius, valuis atque veneficiis impofitos, veneficia depellere. ¶ Amatus t̄ Lusitanus, lib. 4. in Dioscorid. 15. Enarrat. 157. dum agit de Thapsia, illam herbam vsurpatā a mulieribus ad pellēdos dæmones apud Conimbricenses in Lusitania, ibique esse proverbum. Eu fumo tom, quæ o diabo fuge, donde eu sum. Latine Ego sum Thapsia, ex qua præsentē dæmonē aufugiunt. ¶ Apuleius lib. de virtut. Herbarum, c. 71. cum agit de Verbascio, Hanc herbam, inquit, dicimus Mercurium inuenisse, & Vlyssi dedisse, cū deuenisset ad Circen, vt nulla maleficia eius timeret. Herba Verbasci virgultum qui secum portauerit, nullo metu terrebitur: neque bestia, neque occurfus mali molestabit hunc. Hæc Apuleius, 17. ¶ Hesychius t̄ Milesius Illustrius, lib. πρὸς σὺν, dum de Bione agit, & Rhamni & Lauri meminit, in expulsionē morbi per maleficia, dum ait, quod Bion Boryltenites, καὶ καὶ δὸν ἐν τῷ μαρτῷ πρὸς τὸν εἶδος ἐπὶ δὲ τῶν καὶ σὺν τοῖς βροχίονας προπεισμένους ἔδωκεν, ἴδμεν ἡ καὶ κλύνας δὲ τῶν αἰσίων ἵππερ δὲ τῶν ἐσθλας, ἀπαρτὴ μάλιστον, ἢ δὲ ἐν ἐτοίμῳ ὡν ἰσχυρῶν.

Id est, Incantatrici saga submisit collum supplex, Lorique vincendos obtemperans præbuit lacertos, Et sub limine ianuæ posuit rhamnium, & ramum lauri, Parator quiduis tandem exsequi, quam obire moriem. ¶ Dubitauit t̄ aliquantulum num remedia, quæ Mercurius 18. Vlyssi dedit & præscripti aduersus Circes veneficæ incantationes, inter naturalia, aut inter superstitiosa annumerarem. Tandem aut placuit naturalib. inferere. Illa porto fuerunt primum herba, quam Homerus vocat, Odyss. n. μολύ, Moly, & hanc consentiunt omnes valere contra incantationes, testantur & Ouidius Met. libr. Plinius libr. 4. cap. 25. Dioscorides: Anazarbeus: verum qualis illa sit, nec plane constat. ¶ Aliud t̄ autem remedium a Mercurio Vlyssi datum hoc est, Hom. Odyss. n. ἰσχυρῶν Κίρκης ἐλάσει περιμύκη ἰδέσθαι, ἢ τῆρε σὺν εἴσοι ἔξ ἑρωσάμενον ἄστυ μολύ, Κίρκη ἰσχυρῶν ὡς ἐλάσει μιν ἐλάσει, ἢ δὲ ὁ ἰσχυρῶν κελύσσει τὸν ἐννῶνα.

Id est: Quando Circe te percutiet praelonga virga, Tunc sanctu gladio acuto extracto a femore In Circem irruere perinde ac interficere eius idem. Illa te subitimescens inuitabit ad concubitum. Subiicit que postea Homerus idipsum factum fuisse. Illud quoque remedium. Pseilus lib. de dæmonibus, memorat, & expertum a quodam perito rerum occultatum Armeno: is enim curauit mulierem quandam a dæmone obsessam gladio distictō, veluti furens minatus eam percussurum, ni se recipe: et in lectū, a quo profluerat, velut cum illo congressurā: at mēnice etiam cum eo contendens, cum tamen eo in loco Armenica lingua esset incognita: idque tandiu donec instante adiurante furiosus Armeno, pedem in lectum timens retulit. Scribit Philostratus, lib. 2. de vita Apollonii, ἐμπύκνους φάρμακα, lamia: scilicet phantasma, apparuisse in monte Caucafi Apollonio Thyanao & focis pergentibus in Indiam modo in hanc, modo in aliam figurā se conuertens, quædoque ab oculis repente euanescens. Apollonium autem quidnam id esset quamprimum cognouisse, grauibusque & contumeliosis ve bis illud in capalle, & focios vt idem faceret hortatum fuisse: eo quod id contra huiusmodi inuasiones optimum sciebat

¶ Quamobrem t̄ dicunt maleficium solui ligationis, si maleficius Iouis bambam comedat: quamquam eius plantæ temperamentum, quod in tertio gradu frigidum est, magis nocivum sit potestati cocodi. Refert Thobie historia, Thob. 6. dæmonem fœuissimum, qui sponfos Saræ necabat, sustitit iecoris piscis cuiusdam carbonibus superpositi abactum & fugatum. ¶ Tibul. 11. lus t̄ maleficia sulphure expelli tradit, lib. 2. Eleg. 5. Ille ego, cum tristi morbo deserta iaceres, Te dicor virtus eripuisse meis. Ipsi que ter circis lustrant sulphure puro, Carmino cum magico præcinisset anus. ¶ Rostrum t̄ lupi veneficiis resistere inueteratum aiunt: ob id idque villarum portis præfigunt, Plinius, lib. 28. cap. 10. ¶ Amianthus t̄ lapis veneficiis resistit omnibus, priuatum magorum, Idem lib. 36. cap. 19. ¶ Spinea t̄ virga videtur annumerari ab O. 14. uidio inter fascino leuantia: sic enim Ianus alloquitur Gramen, Ouid. 6. Fastor. Ius pro concubitu nostro tibi cardinis esto: Hoc pretium posita virginitatis habe. Sic fatius spinam, quæ tristis pelere possit, A foribus noxas, hæc erat alba dedit. Dioscorides lib. 1. c. 100. dum agit de Rhamno λέγαται, inquit, καὶ κλύνας ἀντὶς τῶν αἰσίων καὶ δεισιπῶν τε δὲ τῶν ἀσχυρῶν τῶν φαρμάκων χαλεπῶς, id est, fama est ramos huius, valuis atque veneficiis impofitos, veneficia depellere. ¶ Amatus t̄ Lusitanus, lib. 4. in Dioscorid. 15. Enarrat. 157. dum agit de Thapsia, illam herbam vsurpatā a mulieribus ad pellēdos dæmones apud Conimbricenses in Lusitania, ibique esse proverbum. Eu fumo tom, quæ o diabo fuge, donde eu sum. Latine Ego sum Thapsia, ex qua præsentē dæmonē aufugiunt. ¶ Apuleius lib. de virtut. Herbarum, c. 71. cum agit de Verbascio, Hanc herbam, inquit, dicimus Mercurium inuenisse, & Vlyssi dedisse, cū deuenisset ad Circen, vt nulla maleficia eius timeret. Herba Verbasci virgultum qui secum portauerit, nullo metu terrebitur: neque bestia, neque occurfus mali molestabit hunc. Hæc Apuleius, 17. ¶ Hesychius t̄ Milesius Illustrius, lib. πρὸς σὺν, dum de Bione agit, & Rhamni & Lauri meminit, in expulsionē morbi per maleficia, dum ait, quod Bion Boryltenites, καὶ καὶ δὸν ἐν τῷ μαρτῷ πρὸς τὸν εἶδος ἐπὶ δὲ τῶν καὶ σὺν τοῖς βροχίονας προπεισμένους ἔδωκεν, ἴδμεν ἡ καὶ κλύνας δὲ τῶν αἰσίων ἵππερ δὲ τῶν ἐσθλας, ἀπαρτὴ μάλιστον, ἢ δὲ ἐν ἐτοίμῳ ὡν ἰσχυρῶν.

Id est, Incantatrici saga submisit collum supplex, Lorique vincendos obtemperans præbuit lacertos, Et sub limine ianuæ posuit rhamnium, & ramum lauri, Parator quiduis tandem exsequi, quam obire moriem. ¶ Dubitauit t̄ aliquantulum num remedia, quæ Mercurius 18. Vlyssi dedit & præscripti aduersus Circes veneficæ incantationes, inter naturalia, aut inter superstitiosa annumerarem. Tandem aut placuit naturalib. inferere. Illa porto fuerunt primum herba, quam Homerus vocat, Odyss. n. μολύ, Moly, & hanc consentiunt omnes valere contra incantationes, testantur & Ouidius Met. libr. Plinius libr. 4. cap. 25. Dioscorides: Anazarbeus: verum qualis illa sit, nec plane constat. ¶ Aliud t̄ autem remedium a Mercurio Vlyssi datum hoc est, Hom. Odyss. n. ἰσχυρῶν Κίρκης ἐλάσει περιμύκη ἰδέσθαι, ἢ τῆρε σὺν εἴσοι ἔξ ἑρωσάμενον ἄστυ μολύ, Κίρκη ἰσχυρῶν ὡς ἐλάσει μιν ἐλάσει, ἢ δὲ ὁ ἰσχυρῶν κελύσσει τὸν ἐννῶνα.

Id est: Quando Circe te percutiet praelonga virga, Tunc sanctu gladio acuto extracto a femore In Circem irruere perinde ac interficere eius idem. Illa te subitimescens inuitabit ad concubitum. Subiicit que postea Homerus idipsum factum fuisse. Illud quoque remedium. Pseilus lib. de dæmonibus, memorat, & expertum a quodam perito rerum occultatum Armeno: is enim curauit mulierem quandam a dæmone obsessam gladio distictō, veluti furens minatus eam percussurum, ni se recipe: et in lectū, a quo profluerat, velut cum illo congressurā: at mēnice etiam cum eo contendens, cum tamen eo in loco Armenica lingua esset incognita: idque tandiu donec instante adiurante furiosus Armeno, pedem in lectum timens retulit. Scribit Philostratus, lib. 2. de vita Apollonii, ἐμπύκνους φάρμακα, lamia: scilicet phantasma, apparuisse in monte Caucafi Apollonio Thyanao & focis pergentibus in Indiam modo in hanc, modo in aliam figurā se conuertens, quædoque ab oculis repente euanescens. Apollonium autem quidnam id esset quamprimum cognouisse, grauibusque & contumeliosis ve bis illud in capalle, & focios vt idem faceret hortatum fuisse: eo quod id contra huiusmodi inuasiones optimum sciebat

sciebat esse medicamentum. Eiusq; dictis cum focii paruisent, stridens phasma, tanquam idolum aufugisse. Tradunt & tactis mentibus sanguine possibus, irritas fieri magorū artes, Libani in Enneade muliebri, c. 2. Superstitiosa remedia plura opinor, ut illud de quo meminit Theocriti interpres, in eisdem, moris fuisse contra fascinum, in sinum spucere.

είδαν, inquit, αἰ γυναικὸς ὅς μοι βασανῶντος εἰς τὸν κόλπον ἐπιβέβηται, τὸ νεμεσσοῦν ἐπιπέβηναι. Et Dametas pastor ouium, apud eundem sicut, Theo. eisdem, ὅς μὴ βασανῶν δὲ, τοῖς εἰς ἑμὲν ἐπιβουὸν κόλπον, Τάυλα γὰρ ἢ γὰρα ἢε Κολῆτραις ἐξεδόδαζεν.

Id est,

Ne vero fascino laederer, ter ipse in gremium meum in spui. Nam id me anis Coluttaris docuit.

Erratum. Idem eisdem.

ἀμύνει δ' ἀσπὴν τριμύλον γὰρα τε παρῆν, ἀπὲς ἐπιπέβου τὰ μὴ γὰρὰ νόσφι ἱερῶν,

Id est,

Nobis autem quies cura fuit, anis que adit, Quæ veneficorum more despuens, mala procul arceat.

Eadem vere Virgilius in Ciride.

At nutritrix patula componens sulphura testa, Narcissum Casiamque herbas incendit olentes. Terque nouena ligat triplici diuersa colore Fila, ter in gremium circum inquit despuo virgo, Despuo ter virgo: numero Deus impare gaudet.

Digitorum nomina, quibusdam esse amuleti loco ait Celsus Rhodiginus, lib. 17. c. 12. Alterius curacionis superstitiose meminit Ouidius, dum agit de cura Procæ ab strigibus fauciati, adhibita per Ganen dicens, Ouid. 6. Fastor. eius nutritrix,

Peruenit ad Græuen, & rem docet: illa, timorem Pone, tuus sospes dixit, alumnus erit. Venerat ad cunas stebant materque paterque. Siffite vos lacrymas, ipsa medebor, ait.

Protinus arbutes postea ter in ordine tangit Fronde, ter arbutea limina fronde norat. Spargit aquis aditus. & aqua medicamen habebant, Extaque de porca cruda bimestre venit.

Atque ita, notis aues exitis puerilibus, inquit, Parcite, pro paruo vltima parua cadit.

Cor pro corde precor, pro fibris sumite fibras: Hanc animam vobis pro meliore damus.

Sic ubi libavit, profecta, sub athera ponit: Quique adsint sacris respicere illa vetat.

Virgine lanalis de spina sumitur alba. Quæ lumen thalamis parua fenestra dabit.

In quibus verbis annotare debet Christianus de monitis sacrificium fieri, & ideo illam speciem depulsionis veneficii impiam esse, & alienam ab homine Dei veri fide initiato. Eo refero que de Stesichoro scripta sunt, Lyrico poeta, qui quum scripsisset Helenæ vituperium, luminibus orbatu fuit, & recepit vim palinodia facta & encomio Helenæ edito, Hesych. Miles. Illustr. lib. 1. c. 1. Eoque pertinent quædam remedia, que videntur esse, & non sunt, sed supponuntur a dæmonibus, ut videantur per ea curasse. Quale illud: quod refert Paulus Grillandi, tract. de sortileg. q. 3. num. 27. oculatus testis, nempe vidisse se malefici ligationis coeundi solutionem, qua solutus euomuit, ac per fecellum emisit acus, plumas, feramenta, pilos, sulphur, lapides, sed e mentita a dæmone & fallâ, vtpote qui ea cū reserualet & liquefacta fuisse & foras euolasse dõmpereit. Contra Syluanorum incursum, videlicet contra dæmones incubos seu striges, refert D. Augustinus, lib. 8. de ciuit. Dei. c. 9. ex Varro, ne, his verbis, remedium. Mulieri facte post partum tres deos custodes commemorat adhiberi, ne Syluanus per nocte ingrediatur & vexet: eorumque custodum significandorum causa, tres homines noctu circumira limina domus, & primo limen securi ferre, postea pilo, tertio deurrere scopis, ut his datis culture signis, Syluanus prohibeatur intrare. Quia neque arbores caduntur vel putantur sine ferro, neque far conficitur sine pilo: neque fruges conseruantur sine scopis.

DE CRIMINE LÆSÆ SEV

IMMINVTÆ MAIESTATIS HVMANÆ.

LIBER XXXV.

De generali criminis maiestatis humanæ consideratione. Cap. 1.

Lib. 48. P. tit. 4. Lib. 9. C. tit. 8.

- 1 Princeps vicarius Dei.
2 Maiestatis humane læsæ gradus.
3 Perduellionis crimen quid, & qui eo teneantur.
4 Crimina maiestatis.
5 Armorum potestas soli principi commissa.
6 Exercitum seu imperium in usus dimittere, & retinens, reus maiestatis.
7 Maiestatis lex a Caligula sublata & restituta.
8 Maiestatis reorum pena, & seq.
9 Exaucloratio ante supplicium.
10 Perduellionum familiares puniti, & 12.
11 Filii & uxores cum reis puniti.
12 In Principem coniurantium pena in liberos, & uxores, & socios & familiares extensa eod. c. 14. & 16.
13 Pythagoreorum philosophorum exterminatio quare.
14 Coniurantium in principem penis additum, ut priuentur sepultura.
15 Inuolutas delinquere potest, & punitur, & 19.
16 Ciuitates ob rebellionem & perduellionem deletæ, eod.
17 Peleiregum A. ypsi & Ethiopum quare serpentes inuoluti.
18 Parere superioribus lex naturalis.
19 Maiestatis criminis mitioris pena, & huius criminis reorum uxores dote non priuantur. Nec filii emancipati, & clerici in suis iuribus puniuntur.
20 Filii quando puniuntur, & quomodo bene pro patribus, & seq.
21 Maiestatis pena l. quisquis in quo crimine locum habeat.
22 Hæreseos pena in secundam generationem extenditur.

Pena vnius delinquentis cur ad alios insones prorogata. eod. & num. seq.

- 27 Peccata maiorum vindicata in successoribus, & 28.
29 Maiestatis criminis leuiore pena diuersorum, & seq.
30 Pana affecti clam propter splendorem proximiorum, & de aliis penis ob res alias, & 32.
31 De pacis violatoribus mitissima lex.
32 Serui non puniti cum dominis delinquentes.
33 Pena abscissionis pollicis, & stigmati.
34 Perduellionum ex lege Gallica iudicium.
35 Confiscatio in crimine hæreseos an regis, an dominorum iurisdictionalium.
36 Substituti excluduntur in bonis damnati ob crimen perduellionis.
37 Testamentum perduellionis an valeat.

Rimen imminuta seu læsa maiestatis, recte tractationi criminum maiestatis diuinae subicitur: quod palam sit reges & præpositos nostros, qui gladii potestatem a Deo acceperunt, Dei vicarios esse sacrosanctos. Et ita crimē in hos commissum, proximum sacrilegio est, ut ait Vlp. in l. 2. ad leg. Jul. maiest. P. Hinc plures gradus, pro emendatione seu pænâ sceletris constituendi sunt. Primus erit, si quis ambiat imperium seu regnum, vel in principis personâ aliquid mali moliat. In quibus tantum statuit esse crimen maiestatis Sigismundus Poloniae seu Sarmatarum rex Cracouia anno domini 1539. in summa Polonici domanii, c. de regalib. apud Rbena. Choppi. post 3. lib. de doma. Secundus ad prodicionem pertinet. Tertius ad causam seditionis. Quartus, alia, que pro criminibus maiestatis vera habita, vel conficta sunt, continebit. Primus perduellionis crimen habet, dum qui piam hostili animo aperte & cū exercitu, in rem-

M m m